

Ville Kivimäki

Janne Santala

Riitta Savikko

Kuka muu sitä tekisi?

**Ainejärjestötoimijat vahvana
voimavarana muuttuvassa
opiskeluympäristössä**

OTUKE

Sisältö

1. JOHDANTO	2
2. AINEJÄRJESTÖT JA NIIDEN TEHTÄVÄT	4
2.1 Järjestäytymisen historiaa	5
2.2 Suhde ylioppilaskuntaan	5
3. LAITOKSEN JA AINEJÄRJESTÖN YHTEISTYÖ	7
3.1 Hyviä yhteistyön käytänteitä	8
3.2 Yhteistyön hyödyt	11
4. EVÄITÄ TYÖELÄMÄÄN	14
4.1 Taustatietoja vastaajista	14
4.2 Järjestötoiminnan vaikutus opintoihin	14
4.3 Taitoja ja tietoja työelämään	16
4.3.1 Ura- ja rekrytointipalveluiden kokemuksia	16
4.3.2 Ainejärjestötoimijoiden kokemuksia	17
4.3.3 Työllistymisvaihe	18
4.4 Miksi mukaan?	19
4.5 Mitä siitä saa?	20
5. LOPUKSI	22
LIITE: sähköpostikysely alumneille	24

1. JOHDANTO

Tampereen yliopistossa (TaY) toteutettiin lukuvuoden 2006—2007 aikana projekti, jossa selvitettiin ainejärjestöjen ja laitosten välisiä hyviä käytänteitä. Kyseessä oli Korkeakoulujen arviointineuvoston (KKA) vetämä *Korkeakouluopiskelija yhteiskunnallisena toimijana* -arviointi (KoTo), jonka tausta-vaikuttimena toimi hallituksen *kansalaisvaikuttamisen politiikkaohjelma*.

Arviointiprojekti toteutettiin yhteistyössä Helsingin yliopiston (HY) ja Turun yliopiston (TY) kanssa. Aihealueeksi rajautui ainejärjestötyö kansalaisvaikuttamisena yliopistoyhteisön sisällä. Arviointi toteutettiin benchmarkingin avulla parivertailuna siten, että kustakin yliopistosta valikoitui kaksi laitosta ja kaksi ainejärjestöä, joita verrattiin vastaaviin yksiköihin toisessa yliopistossa.

Vertailuun osallistuivat 1) sosiologian laitos ja ainejärjestö Kontakti (HY) ja sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos ja ainejärjestö Interaktio (TaY), 2) soveltavan kasvatustieteen laitos ja ainejärjestöt Peduca, Phenomena ja Ebe (HY) ja Rauman opettajankoulutuslaitos ja ainejärjestö Opekas (TY) sekä 3) historian laitos ja ainejärjestö Kritiikki (TY) ja historiatieteen laitos ja ainejärjestö Patina (TaY).

Arviointi toteutettiin ryhmähaastatteluilla ja benchmarking-seminaarilla, jossa vertailuparit arvioivat toistensa toimintaa. Helsingin, Tampereen ja Turun yliopistojen vertailuprojektista on raportoitu KKA:n julkaisussa *Korkeakouluopiskelija yhteiskunnallisena toimijana: Kansallinen benchmarking-arviointi* (2007).

Tampereen yliopistossa arvioinnin ajatuksena on tuottaa tietoa, joka on laajalti hyödynnettävissä osana ainejärjestöjen ja laitosten laadunvarmistustyötä. Arviointiprojektissa esille nousseita hyviä käytänteitä on esitelty tässä julkaisussa luvussa kolme. Luvussa neljä näkökulmaa on laajennettu kohti työelämää. Tietoa on tuotettu haastattelemalla entisiä, nyt jo työelämään siirtyneitä, ainejärjestötoimijoita. Myös Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalveluiden uraohjaajaa on haastateltu. Ensimmäisessä luvussa esitellään ainejärjestötoiminnan historiaa.

Tämän raportin tarkoituksena on kirjata arviointiprojektissa esille nousseita hyviä käytänteitä, joilla edistetään ainejärjestöjen ja laitosten välistä yhteistyötä. Ideat ovat vapaasti kaikkien laitosten ja ainejärjestöjen käytettävissä. Hyviä käytänteitä ei kuitenkaan aina kannata siirtää omaan käyttöön sellaise-

naan. On luontevampaa kehittää omia, jo olemassa olevia käytänteitä.

Arviointiprojektin jälkeen ja tämän raportin kirjoittamisen myötä on kaikille allekirjoittaneille tullut selväksi, että ainejärjestötyö on yliopiston toimimisen kannalta elintärkeää. Ainejärjestöt ovat keskeisiä palautteen antajia ja opiskelijoiden näkökulman esittäjiä muun muassa opetusohjelmia laadittaessa. Samalla ainejärjestöaktiivit keräävät itselleen arvokasta työkokemusta, jolla on suuri merkitys ensimmäisiin työpaikkoihin rekrytoiduttaessa. Ainejärjestökokemus rohkaisee aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen myös myöhemmin elämässä. Ainejärjestöt voidaan siis nähdä tärkeinä aktiivisuuden kasvattajina yliopistoyhteisön sisällä ja sen ulkopuolella.

Tampereella 24.5.2007

Ville Kivimäki
Tutkimusamannuensi
OTUKE
Tampereen yliopisto

Janne Santala
Järjestösihteeri
Tampereen yliopiston
ylioppilaskunta

Riitta Savikko
Arviointiryhmän
opiskelijajäsen

2. AINEJÄRJESTÖT JA NIIDEN TEHTÄVÄT

Nimitystä ainejärjestö käytetään yleensä yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa saman tieteenalan (tiedekunnan, laitoksen tai oppiaineen) opiskelijoiden muodostamasta yhdistyksestä.

Ainejärjestöjen tehtävien voidaan ajatella kytkeytyvän ylioppilaskunnan tarkoitukseen, joka määritellään yliopistolain 40 §:ssä seuraavasti:

Ylioppilaskunnan tarkoituksena on olla jäsentensä yhdyssiteenä ja edistää heidän yhteiskunnallisia, sosiaalisia ja henkisiä sekä opiskeluun ja opiskelijan asemaan yhteiskunnassa liittyviä pyrkimyksiä.

Käytännössä ainejärjestöjen tehtävät voi määritellä kaksijakoisesti:

Ainejärjestö toimii jäsentensä pyrkimysten edistäjänä omassa tiedekunnassaan, laitoksessaan tai oppiaineessaan. Ainejärjestö toimii jäsentensä yhdyssiteenä.

Ensimmäisen tehtävän toteuttamiseksi ainejärjestö pyrkii osallistumaan jäsentensä opiskelemaan tieteenalan koulutuksen suunnitteluun ja kehittämiseen. Ainejärjestö pitää yhteyttä opiskelijaedustajiin tieteenalansa virallisissa hallintoelimissä ja työryhmissä sekä pyrkii vaikuttamaan myös epäviralliseen valmistelutyöhön. Myös opiskelijaedustajien kouluttaminen ja ohjeistaminen päätöksenteossa kuuluvat ainejärjestön tehtäviin. Koska ainejärjestö on yleensä ainoa tieteenalansa opiskelijoista koostuva kollektiivi, sen tehtäviin ja velvollisuuksiin kuuluu opiskelijoiden edustaminen ja opiskelijoiden äänen käyttäminen. Tämä edellyttää jatkuvaa yhteydenpitoa tieteenalan hallinto- ja valmisteluelimissä toimiviin opiskelijoiden edustajiin.

Toisen tehtävän toteuttamiseksi ainejärjestö järjestää jäsenilleen sosiaalista toimintaa. Yleisiä sosiaalisen toiminnan muotoja ovat vapaamuotoiset illanvietot sekä liikunta- ja kulttuuritoiminta. Myös ainejärjestön jäsenten opintoihin liittyvä toiminta, kuten opintomatkojen ja ammatillista suuntautumista tukevien tilaisuuksien järjestäminen, on melko tavallista ainejärjestötoimintaa. Lähinnä varainhankintatarkoituksessa ainejärjestöt järjestävät myös avoimia tapahtumia, joiden osallistumismaksuista saaduilla tuloilla rahoitetaan muuta toimintaa. Osa tapahtumista palvelee myös järjestelyihin osallistuvia ainejärjestön jäseniä hyvän työkokemuksen muodossa.

Edellä on määritelty ainejärjestöjen tehtäviä yleisesti. Yksityiskohtaisemmin kunkin ainejärjestön tehtävää ja tehtävän toteuttamisen muotoja on kuvattu ainejärjestön säännöissä. Selkeä enemmistö ainejärjestöistä on Patentti- ja rekisterihallituksen yhdistysrekisteriin merkityjä rekisteröityneitä yhdistyksiä, joiden pitää ilmoittaa säännöissään, mikä on yhdistyksen aatteellinen tarkoitus ja mitkä ovat yhdistyksen toimintamuodot (Yhdistyslaki 8 §). Yhdistyksen tarkoitus ohjaa

toiminnan yleisten tavoitteiden asettamista, ja ainejärjestöjen tehtävät määräytyvät pitkälti tavoitteiden mukaisesti.

2.1 Järjestäytymisen historiaa

Turun akatemiassa (1640—1828) ei vielä tunnettu ainejärjestöjä, vaan opiskelijat jakautuivat osakuntiin kotimaakuntiansa perusteella. Osakuntiin kuulumisen oli pakollista vuodesta 1681 alkaen. Osakuntien ja samalla opiskelijoiden toimintaa valvoivat professorikunnasta nimetyt inspektorit. Alkuperäisten 16 osakunnan (15 Helsingin yliopistossa ja yksi Teknillisessä korkeakoulussa) asemaa on määriteltä sekä yliopistolaissa että ylioppilaskunta-asetuksessa.

Helsingin yliopistoon perustettiin vuonna 1853 Teologian Ylioppilaiden Tiedekuntayhdistys, joka on Suomen vanhin yhtäjaksoisesti toiminut yliopiston ainejärjestö. Tampereen yliopiston vanhin ainejärjestö, kunnallistieteiden opiskelijoiden Hallat, perustettiin vuonna 1928 silloin Helsingissä toimineeseen Kansalaiskorkeakouluun (vuodesta 1930 Yhteiskunnallinen korkeakoulu). Varsinaisesti ainejärjestöt alkoivat yleistyä toisen maailmansodan jälkeen. Vuonna 1920 perustetussa Turun yliopistossa ei ennen viime sotia toiminut muita ainejärjestöjä kuin Turun Yliopiston Kemistien seura (nyk. Turun Yliopiston Kemistit).

Yhteiskunnallinen korkeakoulu muutti Helsingistä Tampereelle vuonna 1960. Tampereella ainejärjestöt alkoivat yleistyä 1960- ja 1970-luvuilla. Lähes jokaisen Tampereen yliopistossa opetettavan alan opiskelijoilla on oma ainejärjestönsä. Keväällä 2007 Tampereen yliopistossa oli 39 ainejärjestöä. Lukuun sisältyy muutamia, joiden toiminta on ollut 2000-luvulla melko hiljaista aktiivien vähäisen määrän vuoksi, mutta myös muutamia uusia aktiivisia.

2.2 Suhde ylioppilaskuntiin

Jotkin ylioppilaskunnat ovat määritelleet säännöissään tai pysyväispäätöksissään ainejärjestöt ylioppilaskunnan piirissä toimiviksi järjestöiksi tai ylioppilaskunnan alayhdistyksiksi. Ylioppilaskunnan siipien suojaan päästäkseen ainejärjestön tulee hakea järjestöasemaa ylioppilaskunnalta sekä täyttää joitakin useimmille ainejärjestöille itsestäänselviä kriteerejä, kuten jäsenten enemmistön kuulumisen ylioppilaskuntaan tai toiminnan tarkoituksen yhdensuuntaisuus ylioppilaskunnan tehtävien kanssa. Järjestöaseman saaneille ainejärjestöille ja muille opiskelijayhdistyksille on määriteltä erinäisiä oikeuksia ja velvollisuuksia ylioppilaskunnan piirissä.

Osassa ylioppilaskuntia järjestöaseman saamisen edellytyksenä on yhdistyksen rekisteröityminen yhdistysrekisteriin, toisissa rekisteröityminen vaikuttaa järjestöaseman saaneen yhdistyksen oikeuksiin. Teknillisten yliopistojen ylioppilaskunnissa Otaniemessä ja Tampereella ainejärjestöjä vastaavat killat ja ammattiainekerhot eivät saa olla rekisteröityneitä yhdistyksiä, vaan mainituilla ylioppilaskunnilla on omat, virallista rekisteröitymistä moniportaisemmat rekisteröitymiskäytäntönsä.

Järjestöaseman olemassaolo joidenkin ylioppilaskuntien säännöissä tai päätöksissä osoittaa, että ainejärjestöillä on tärkeä tehtävänsä opiskelijayhteisössä. Kirjaamalla ainejärjestöt sääntöihinsä ylioppilaskunta tunnustaa ne epäsuorasti opiskelijoiden edustajiksi tieteenaloittain.

Tampereen yliopiston ylioppilaskunta (Tamy) ei ole määritellyt ainejärjestöjen asemaa omassa säännöstössään, eikä ainejärjestöjen asemaa määritteleviä päätöksiä ole muutenkaan tehty. Tamy kuitenkin tukee ainejärjestöjä monimuotoisesti. Ainejärjestöille myönnetään toimintansa perusteella vuosittain taloudellista tukea toiminta-avustuksena, ja lisäksi tukea voidaan myöntää kertaluonteisiin hankkeisiin projektitukena. Ainejärjestöille tarjotaan yhdistyskoulutusta, neuvontaa ja muita järjestöpalveluja. Lisäksi ainejärjestöjä kuullaan, kun Tamy valitsee opiskelijaedustajia yliopiston hallintoelimiin. Elokuusta 2006 alkaen Tamyssa on työskennellyt järjestösihteeri, jonka keskeinen tehtävä on toimia ainejärjestöjen yhteys- ja neuvontahenkilönä. Lukuvuoden 2006–2007 aikana ainejärjestöt lisäksi kirjoittivat omaa kolumnipalstaa ylioppilaskunnan lehteen Aviisiin esittäytyen näin muidenkin alojen opiskelijoille.

Vuoden 2007 aikana Tamyssa keskustellaan ainejärjestöjen asemasta, oikeuksista ja velvollisuuksista ylioppilaskunnan piirissä. Keskustelun lopputuloksena voidaan hyväksyä ainejärjestön aseman luomiseen johtava ohjesääntö tai tehdä vastaavansisältöisiä päätöksiä. Ainejärjestöille niiden aseman määrittely suhteessa Tamyyyn merkitsisi selkeää roolia ylioppilaskunnan toiminnassa. Ainejärjestöjen mahdollisuudet vaikuttaa Tamyn toimintaan selkiytyisivät, ja niiden toiminnan tukemisesta tulisi Tamyn sääntömääräinen tehtävä.

” ” **Me luotamme siihen, että he ajavat jäsentensä etua, siksi ainejärjestön näkökulmaa kuunnellaan.**

- HENKILÖKUNNAN EDUSTAJA

3. LAITOKSEN JA AINEJÄRJESTÖN YHTEISTYÖ

Tampereen yliopiston hallinnossa päätäntävalta on nk. kolmikannalla, joka koostuu 1) professoreista, 2) yliopiston muusta henkilökunnasta ja 3) opiskelijoista. Kolmikannan mukaisesti useimmissa hallintoelimityksissä on siis yksi kolmasosa opiskelijoita.

Ainejärjestötoiminnan kannalta keskeisimmät hallintoelimet ovat tiedekunta- ja laitosneuvosto, joissa on mahdollista vaikuttaa muun muassa määrärahojen ja koperusteisiin ja virkanimityksiin. Laitosneuvostot ovat lisäksi tärkeitä laitoksen toimintaa kehittäviä foorumeita, joissa opiskelijan näkökulma on olennainen. Erityisen suuri vaikutus opiskelijalla on uusien opetussuunnitelmien luomisessa.

Opiskelijaedustajan vaikutusmahdollisuudet virallisissa vaikutuskanavissa, kuten laitosneuvostossa, nousivat selkeästi esille kolmen yliopiston vertailuhankkeessa. Talvella 2007 toteutetussa Helsingin, Tampereen ja Turun yliopiston välisessä vertailussa kaikki laitosten henkilökunnan jäsenet korostivat erityisesti virallisten vaikutuskanavien toimivuutta.

Kyllä ainejärjestö pystyy vaikuttamaan, ainejärjestöllä on vakiintunut asema ja ainejärjestön edustajaa pyydetään mukaan työryhmiin (Historiatieteen laitos, TaY)

Jos mietitään vuosituhaten alkua, niin opintosuunnitelmassa näkyy paljon ainejärjestöjen jälkiä (Sosiologian laitos, HY)

Olisihan se ihan eri asia, jos ainejärjestön sijasta yksittäinen opiskelija kävisi purnaamassa (Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos, TaY)

Viralliset vaikutuskanavat on yksi tärkeimmistä vaikuttamisen väylistä ainejärjestöjen ja laitosten välillä. Näiden kanavien teho perustuu niiden pysyvyyteen ja vakiintuneisiin hallinnollisiin kehyksiin, jotka eivät ole suoraan riippuvaisia kulloisenkin vuoden aktiivisen vaikuttamisen tarpeesta. Yksittäiset hiljaisemmat vuodet opiskelijavaikuttamisen rintamalla eivät siis heti murena saavutettuja rakenteita. Haastatteluissa kävi ilmi, että sekä ainejärjestöjen että henkilökunnan edustajat kokivat ainejärjestötyön aktiivisuuden laskeneen viime aikoina. Onkin syytä pohtia, mitä näille nykyisille rakenteille tapahtuu alavireisen aktiivisuuden jatkuessa pidempään.

Aktiivisuutta saisi olla lisää; järjestöt ovat olleet välillä hiipumassa (Sosiologian laitos, HY)

Joinakin vuosina hallitukseen ei saada yhtään tai juurikaan uusia opiskelijoita (Patina ry, TaY)

Aktiivisuus on monessa mielessä hyvin suhteellista. Ensinnäkin monissa Tampereen yliopistossa toimivissa ainejärjestöissä joudutaan äänestämään syyskokouksessa uutta hallitusta koottaessa. Toiseksi voidaan perustellusti ajatella, että opiskelijoilla ei ole tällä hetkellä juurikaan purnattavaa. Me tämän raportin kirjoittajat näemme asian eri näkökulmasta ja kysymme, mistä ainejärjestötyössä todella on kyse. Pitääkö toimia vasta, kun on purnattavaa?

Ainejärjestössä toimiva opiskelija on yksilö, jolla on omia tavoitteita. Ainejärjestö tarjoaa kentän, jolla voi harjoitella konkreettisia asioita, kuten pöytäkirjojen laadintaa, tilaisuuksien järjestämistä, tilojen vuokrausta, budjetointia ja kirjanpitoa. Näiden ohella ainejärjestötoimija oppii monipuolisia vuorovaikutustaitoja, tekemään kompromisseja, tuomaan esille tietyn opiskelijaryhmän näkemyksiä eli edustamaan ja organisoimaan monia asioita bileistä aina koko ainejärjestötoimintaan.

Yksilön saavuttamien työelämätaitojen (ks. luku 4) lisäksi ainejärjestön kanssa toiminnassa olevat yhteisöt hyötyvät yhteistyöstä. Ainejärjestöt ovat moottori, joka pitää keskustelua käynnissä yliopiston hallinnossa sekä tiedekunta- ja laitosten neuvostoissa. Ainejärjestöaktiivit toimivat keskeisissä tehtävissä ylioppilaskunnan jaostoissa, edustajistossa ja hallituksessa. Samalla he saattavat edustaa ainejärjestöään valtakunnallisissa, jopa kansainvälisissä, kattojärjestöissä, urheiluseuroissa, harrasteseuroissa, vapaaehtoistoiminnassa ja poliittisissa yhdistyksissä. Tämä kaikki on hyvin arvokasta yhteiskunnallista työtä, jota ei aina osata huomioida.

Tampereella helmikuussa 2007 järjestetyssä arviointiseminaarissa ja sitä edeltäneissä haastatteluissa selvitettiin ainejärjestöjen ja laitosten välisiä hyviä yhteistyökäytänteitä. Erityisesti laitosten henkilökunnan mielestä ainejärjestön tärkein yhteistyökumppani on laitos.

3.1 Hyviä yhteistyön käytänteitä

Ainejärjestön ja laitoksen yhteistyön perusideana on luoda toimivat ja monipuoliset kommunikointikanavat. Laitosneuvoston opiskelijaedustajan suhde ainejärjestöön voi olla hyvin ohut. Toisaalta ainejärjestö ei pysty edustamaan kaikkia oppiaineen opiskelijoita, eivätkä kaikki edes kuulu ainejärjestöön. Lisäksi huomattava osa ainejärjestön jäsenistöstä ei ota milloinkaan aktiivista roolia ainejärjestön toiminnassa. Monipuoliset kommunikointikanavat virallisen opiskelijaedustuksen ohella varmistavat sen, että mahdollisimman monen opiskelijan ja laitoksen henkilökunnan jäsenen ääni tulee huomioiduksi. Näin hyvä järjestelmä auttaa kompensoimaan ajoittaista yksittäisten toimijoiden passiivisuutta. Seuraava taulukko esittelee arviointiprosessiin kuuluneissa haastatteluissa havaittuja ainejärjestön ja laitoksen kommunikointiin liittyviä hyviä käytänteitä.

Ainejärjestön ja laitoksen yhteistyökanavat

Hyvät käytänteet

Kuvaus

Laitosjohtajan ja laitosneuvoston edustajien tapaaminen	Laitoksen johto ja laitosneuvoston esittelijät tapaavat ainejärjestön edustajia säännöllisesti.
Ainejärjestön edustus henkilöstökokouksessa	Ainejärjestöjen edustajat kutsutaan henkilöstökokouksiin.
Ainejärjestön oppiainekierrokset	Puheenjohtajisto ja kopo-vastaavat kiertävät oppiaineissa esittäytymässä ja keskustelemassa ajankohtaisista asioista.
Laitoskahvit, oppiainekokoukset	Laitos tai oppiaine kutsuu ainejärjestön ja opiskelijat antamaan palautetta opetuksesta ja suunnittelemaan tulevaa opetussuunnitelmaa.
Ainejärjestölehti	Henkilökunta kirjoittaa ainejärjestölehteen, ja henkilökuntaa haastatellaan lehteen.
Yhteinen työelämäohjaus	Ainejärjestö ja laitos ovat suunnitelleet yhdessä työelämään ohjaavan kokonaisuuden (opiskelijoiden vertaistuki, opettajatuutorointi, työelämän infotilaisuudet).
Tieteellinen yhteistyö	Ainejärjestö on ehdottanut historian ainekerhoa, jossa käsiteltäisiin maailmalla nyt tapahtuvia asioita ja toisaalta historian opiskelijan työkenttää. Toiminnassa voisi ottaa huomioon myös jatko-opiskelijat.
Yhteiset vapaa-ajan tapahtumat ja ekskursionit	Laitoksella ja ainejärjestöissä on vuosittain toistuvia yhteisiä tapahtumia tai omia tapahtumia, joihin osapuolet kutsuvat aina toisensa (esimerkiksi pikkujoulut, vuosijuhlat ja petanque-turnaukset). Yhteisiä ekskursionit on järjestetty ja ainejärjestöjen ekskursionit on tuettu.

Aktiivisuutta yhteistoimintaan tarvitaan molemmilta osapuolilta. Paikoin kuulee, että laitoksen henkilökunta ei lähde mukaan, vaikka kutsutaan. Toisaalla henkilökunta harmittelee, kun kutsuja tulee liian harvoin.

Omana opiskeluaikana Helsingissä oli paljon erilaisia opiskelijoiden järjestämiä tapahtumia, keskustelutilaisuuksia, joihin kutsutuksi tuleminen oli opettajakunnalle kunnia. (Historiatieteen laitos, TaY)

On selvää, että henkilökunta ei pääse perhesyidenkään vuoksi osallistumaan myöhään illalla tapahtuviin rientoihin. Tämä ja muutama muu seikka kannattaa ottaa huomioon yhteisiä tilaisuuksia järjestettäessä. Tässä vinkkejä sekä laitoksen että ainejärjestön käyttöön.

Vinkkejä yhteistyön sujumiseen

Suunnittelu ainejärjestön ja laitoksen yhteistyönä

Aikataulut saadaan sovitettua yhteen

Järjestelyvastuun jako, esim. yksi opettaja hankkii tilaisuuteen muut opettajat puhumaan ja opiskelijat hoitavat tilan ja tarjoilun

Opiskelu ja opetus ovat yhteisiä intressejä

Tuutorointi, työelämän tapahtumat, opinto-ohjaus

Hyvinvointiin tähtäävät tapahtumat

Urheilu, ekskursionit

Yhteistoiminnan hyötyjä

Taloudellisten resurssien yhdistäminen

Ohjelman yhteisessä suunnittelussa molemmat osapuolet saavat mieleistään ohjelmaa

Jotta yhteisiä projekteja saadaan käynnistettyä mahdollisimman tehokkaasti, on syytä huomioida laitos ja ainejärjestö organisaatioina, joissa on oma hierarkiansa. Laitoksen johtaja voi määrätä laitoksen opetushenkilökunnan osallistumaan esimerkiksi uusien opiskelijoiden tutustumistilaisuuteen ja iltajuhlaan. Samaten laitoksen on tehokkainta työskennellä yhdessä ainejärjestön hallituksen jäsenten kanssa.

” ” **Ainejärjestö on opiskelijoille suoja-**
kilpi, palautteen voi antaa anony-
misti luottamushenkilöiden kautta.

- HENKILÖKUNNAN EDUSTAJA

3.2 Yhteistyön hyödyt

Haastatteluissa ja arviointiseminaarissa nousi esille lukuisia syitä sille, miksi ainejärjestöjen ja laitosten kannattaa tehdä yhteistyötä. Seuraavissa taulukoissa on käsitelty näitä asioita ainejärjestön ja laitoksen näkökulmista sekä yhteisesti.

Ainejärjestön hyödyt

Vaikutusmahdollisuuksien lisääntyminen	Monipuolinen yhteistoiminta lisää vaikutusmahdollisuuksia. Toiminta on kuitenkin syytä suhteuttaa laitoksen ja ainejärjestön kokoon. Tausta-ajatuksena on mahdollisimman monipuolinen keskustelu, jolloin kommunikaatio ei ole yksittäisten aktiivien varassa.
Henkinen ja materiaallinen tuki	Laitos voi tarjota omaa suhdeverkostoaan avuksi muun muassa työelämäpäivän suunnitteluun sekä tarjota taloudellista tukea, erityisesti tuutorointiin. Laitos antaa tukeaan erityisesti silloin, kun järjestetyn tilaisuuden sisältö vastaa myös laitoksen intressejä.
Hyviä ideoita ja kokemuksen tuomaa näkemystä	Laitoksen henkilökunnasta monella on kokemusta ainejärjestötyöstä. Joillakuilla on pidempiaikaista kokemusta vaikkapa tuutoroinnin järjestämisestä kuin vasta valitulla tuutorivastaavalla.

Aktiivisten keskustelukanavien olemassaolo edistää uusien ideoiden syntymistä. Kaikessa suunnittelussa olisikin syytä huomioida toiminnan jatkuvuus, organisaatiomuistin ylläpito.

Vinkkejä organisaatiomuistin ylläpitoon:

Ainejärjestökansio, johon kerätään ainejärjestöjen vuosikertomukset, pitkän aikavälin tavoitteet, palautteet ja tehtäväkuvauksia.

Toimintakertomus talteen ainejärjestön nettisivuille.

Sähköisen materiaalin arkistointi tuleville polville (esim. ainejärjestön yhteinen kovalevytila yliopiston palvelimella).

Hallituskausien limittäminen siten, että koko hallitus ei vaihdu kerralla.

Perimätiedon selvittäminen edellisen hallituksen jäseniltä.

Vastuun selkeä jako hallituksen jäsenten kesken.

Laitoksen hyödyt

Suunnittelun apu	Opiskelijaedustajat virallisissa hallintoelimissä avustavat kaikessa hallinnollisessa suunnittelussa. Erityisen panoksen opiskelijat antavat opetussuunnitelmien laadinnassa.
Palautteen anto	Tiivis yhteistyö ainejärjestön kanssa on jo sinällään yksi palautekanava. Yhteistyöllä voidaan myös ideoida muita kohdistettuja palautejärjestelmiä, kuten anonyymi palautteenanto ainejärjestön sivujen kautta, jonka ainejärjestö kokoaa laitoksen käyttöön. Palautejärjestelmät ovat osa laitosten rahoitukseen vaikuttavaa jatkuvaa arviointia.
Tuutoroinnin järjestäminen	Tampereen yliopistossa opiskelijatuutorointia organisoidaan koko yliopiston tasolla, tiedekunnissa, ylioppilaskunnassa, laitoksilla ja ainejärjestöissä. Perehdyttämisen ja ohjaamisen vastuu on siirtynyt muun muassa HOPSien myötä yhä enemmän laitoksille. Laitoksen intresseissä on tukea opiskelijan alkuvaiheen tuutorointia, joka pohjautuu erityisesti ainejärjestöjen vapaaehtoistoimintaan. Ainejärjestöjen tuutorointia arvostetaan, mutta arvostus ei välttämättä aina näy laitokselta saadun tuen määrässä tai laadussa.

” ” **Vuosien saatossa ainejärjestö on vaikuttanut paljonkin, välillä aktiivisemmin välillä passiivisemmin — se on paljon kiinni kulloisistakin toimijoista.**
- HENKILÖKUNNAN EDUSTAJA

Yhteiset hyödyt

Opintojen eteneminen	Ainejärjestötyön ei ole katsottu merkittävästi hidastavan opiskelua, vaan päinvastoin ainejärjestöaktiivien on nähty olevan erityisen aktiivisia opiskelijoita. Päämäärätietoinen opiskelu on hyödyksi paitsi opiskelijalle myös laitoksen toiminnalle.
Ilmapiirin parantuminen	Esimerkiksi yhteiset urheilutapahtumat luovat terveen työ- ja opiskeluilmapiirin.
Resurssien yhdistäminen	Yhdessä voidaan ideoida ja rahoittaa sisällöltään laadukkaampia tilaisuuksia. Yhteistyö on erityisen hedelmällistä järjestettäessä työelämäinfoa tai uusien opiskelijoiden tutustumistilaisuuksia. Virkistäytymistapahtumat ja ekskursionot ovat myös erinomaisia tilaisuuksia yhdistää voimavaroja.
Tieteellinen yhteistyö	Yhteinen julkaisutoiminta hyödyttää tutkijan uraa suunnittelevaa opiskelijaa sekä edistää laitoksen tieteellistä kokonaispanosta.
Uusien asioiden oppiminen omasta lähiympäristöstä	Nuori, lähinnä 2. ja 3. vuoden opiskelijoista muodostuva ainejärjestön hallitus ei välttämättä muista huomioida vanhempia opiskelijoita, jatko-opiskelijoita tai laitoksen ulkomaalaisia opiskelijoita. Yhteistyöllä ideoidut monipuoliset tapahtumat ja muu kommunikointi ottaa huomioon monenlaiset opiskelijaryhmät. Samalla opiskelijat oppivat tuntemaan paremmin oman laitoksensa henkilökunnan ja heidän virkatehtävänsä.

4. EVÄITÄ TYÖELÄMÄÄN

Millaista merkitystä ainejärjestötoiminnalla on työelämän näkökulmasta? Entä millaisia kokemuksia ja valmiuksia ainejärjestötoiminnasta saadaan työelämään? Näihin kysymyksiin etsittiin vastauksia vanhoille ainejärjestötoimijoille tehdyllä sähköpostikyselyllä sekä haastatteleamalla Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalveluiden uraohjaajaa Eira Helmistä.

4.1 Taustatietoja vastaajista

Sähköpostikysely lähetettiin Tampereen yliopiston alumnien yhteydenpitofoorumin Alumninetin kautta 9.3.2007 alumnin sähköpostilistalle. Kysymykset löytyvät liitteestä. Kyselyn kysymyksiin vastasi 23 ihmistä. Sähköpostikysely lähetettiin myös aiemmissa ainejärjestöhaastatteluissa haastateltujen mieleen tulleille vanhoille ainejärjestötoimijoille. Heiltä saatiin kyselyyn viisi vastausta. Yhteensä kyselyyn vastasi siis 28 ainejärjestötoimijaa.

Kyselyssä selvitettiin vastaajien taustatietojen lisäksi järjestökokemusta ennen ja jälkeen ainejärjestön. Lisäksi kysyttiin syitä, miksi ainejärjestötoimintaan oli lähdetty mukaan. Myös ainejärjestökokemuksen mukanaan tuomaa hyötyä kysyttiin. Lopuksi vastaajille annettiin mahdollisuus perustella, miksi nykyisten opiskelijoiden kannattaisi toimia ainejärjestössä.

Kyselyssä ei kysytty vastaajien roolia ainejärjestössä, mutta vastausten perusteella noin 90 % vastaajista on ollut aktiivisena vastuunkantajana, esimerkiksi puheenjohtajana, varapuheenjohtajana tai taloudenhoitajana. Vastaajien ainejärjestötoiminta-aika ulottuu vuodesta 1964 vuoteen 2006, ja toimijoita on jokaiselta vuosikymmeneltä. Vastaajien opiskelualat ovat moninaisia kansantaloustieteestä ja tiedotusopista sosiologiaan. Vastaajien nykyisten ammattialojen joukosta löytyy useampia kunnanjohtajia, toimittajia, työttömiä, oppilaanohjajia ja eläkeläisiä.

Suurin osa vastaajista ei ollut ollut ennen ainejärjestöaikaa mukana järjestöhallinnossa. Osa oli ollut lukion oppilaskunnassa, Teiniliitossa, partiossa tai poliittisessa nuorisjärjestössä. Ainejärjestöajan jälkeen hyvin suuri osa on ollut mukana muussa järjestötoiminnassa, erityisesti ammattiyhdistysliikkeessä. Myös ylioppilaskunnan hallitus ja edustajisto, poliittiset puolueet ja erilaiset harrastusyhdistykset ovat saaneet ainejärjestötoimijoista aktiivisia jäseniä.

4.2 Järjestötoiminnan vaikutus opintoihin

Vastauksissa korostuu ainejärjestöjen merkitys ystävyys-suhteiden luomisessa sekä oman opiskelu- ja ammattialan hahmottamisessa ja siihen juurtumisessa.

sa. Vastausten perusteella ainejärjestötoiminnan koetaan monipuolistaneen ja syventäneen opintoja sekä sitouttaneen ammattiin ja ammattialaan. Ainejärjestökavereiden kautta on saatu apua opiskeluun, yhteistyön tekeminen on ollut mukavaa, ja ylempien vuosikurssien opiskelijoiden kokemuksista on ollut apua. Vanhempiin saman pääaineen opiskelijoihin tutustuminen on auttanut ammatti-identiteetin kehittämisessä.

Ainejärjestötoiminta on luonut yhteenkuuluvuuden tunnetta ja sitä kautta kannustanut opiskelussa. Yhdessä asioihin vaikuttamisen tunne on antanut varmuutta ja itseluottamusta, mistä on ollut hyötyä myös opiskelussa. Ainejärjestötehtävien kautta on voinut saada syvällisemmän käsityksen opiskelusta, esimerkiksi opintosuunnitelmien laatimisesta ja opintojen rakenteesta.

Myös ainejärjestön konkreettisesta avusta opintojen eteenpäin saamiseksi löytyy esimerkkejä:

1980-luvun alussa kansantaloustieteen peruskurssilla oli useita satoja opiskelijoita, opetustyyli ei vastannut tämän kirjavan joukon toiveita ja ainejärjestö pyöritti ainakin muutaman vuoden ajan varjoperuskurssia, jotta kärryiltä pudonneet pääsivät kyytiin.

Ainejärjestötoiminta on tehnyt toimijoita tietoisemmaksi opiskeluympäristöstä ja yliopistosta sekä integroinut heitä laitokseen. Ainejärjestöjen ja laitos- ja tiedekuntaneuvostojen kautta on ollut helppo luoda yhteyksiä henkilökuntaan. Tämä on madaltanut kynnystä lähestyä opettajia opintoihin liittyvissä asioissa. Kyselyyn vastanneet kertovat myös ainejärjestötoiminnan ansiosta pysyneensä ajan hermolla ja näin osanneensa valita sopivat sivuaineet tutkintoonsa.

Muutama vastaaja kertoo ainejärjestötoiminnan hieman hidastaneen opintoja. Useampi vastaaja kertoo ainejärjestötoiminnan vaatineen aikaa ja vaivaa, kun on pitänyt opetella uusia asioita. Aikoina, jolloin laitoksen ja ainejärjestön välillä on ollut suuria ristiriitoja, ainejärjestötoimijat ovat saattaneet kokea olevansa opettajakunnan silmissä epäilyttäviä henkilöitä.

Kysymykseen, miten järjestötoiminta on vaikuttanut opintoihin, eräs vastaaja kirjoittaa:

Teki siitä mielekkäämpää, ja opin käyttämään niitä tietoja, joita olin kirjoista lukenut. Toimimalla, keskustelemalla, puolustamalla ja argumentoimalla tiedosta tuli aktiivista pääomaa, jolla oli jotain merkitystä käytännön asioissa. Samalla tieto tietysti syventyi, opin paljon uutta ja kasvoin ihmisenä ja akateemisena opiskelijana. Ihan varmasti ymmärän ja osaan nyt enemmän kuin, jos en olisi toiminut järjestöissä.

4.3 Taitoja ja tietoja työelämään

4.3.1 Ura- ja rekrytointipalveluiden kokemuksia

Tämän luvun aineistona on keskustelu Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalveluiden kokeneen uraohjaajan Eira Helmisen kanssa 31.3.2007.

Ura- ja rekrytointipalveluiden kokemusten mukaan työnantajat toivovat akateemisesti koulutetuilta työntekijöiltä viestintä- ja vuorovaikutustaitoja, tiedonhankintataitoja sekä projektimaista ja verkostomaista työtötta. Näitä kaikkia taitoja voi oppia toimimalla ainejärjestössä. Erityisen tärkeitä ovat verkostotyöskentely ja tiedonkulun sujuvuus, joista oppii huolehtimaan ainejärjestötoiminnassa.

Ainejärjestökokemuksta on useimmiten sellaisilla ihmisillä, jotka haluavat toimia yhteisön hyväksi sekä haluavat ja osaavat olla avuksi muille. Myös työnantajat arvostavat tätä arvomaailmaa. Ainejärjestötoiminnassa oppii palveluasennetta, yhteistyötaitoja ja kärsivällisyyttä sekä ajankäytön hallintaa. Ainejärjestössä toimimalla harjaantuu selviämään myös oman mukavuusalueen ulkopuolella olevien tehtävien hoitamisesta ja ottamaan riskejä. Tehtävistä ja tilanteista selviämisen antaa rohkeutta tarttua uusiin haasteisiin.

Tapahtumien järjestämisessä harjaantuvat koordinointi-, markkinointi- ja yhteistyötaidot. Pohtiessa kysymyksiä mitä ja miten tilaisuuksia on aiemmin järjestetty, oppii samalla organisaatiomuistin siirtämisen tärkeyttä ja seuraajien perehdyttämistä. Ainejärjestötoiminnassa oppii viestimään asioista rakentavasti ja tiivistämään sanomansa oleelliseen. Lisäksi saa esiintymiskokemusta ja -varmuutta.

Ainejärjestöjen järjestämä toiminta on riviopiskelijoille myös turvaverkosto, joka mahdollistaa opiskelijaelämään sisälle pääsemisen, ystävien löytämisen sekä ehkäisee ja vähentää yksinäisyyttä. Ainejärjestössä voi rakentaa yhteisöllisyyttä ja kokea olevansa tietyn oppiaineen opiskelija.

Tuutoreilla on erityisen tärkeä rooli ihmisten kutsumisessa ja tuomisessa mukaan yhteiseen toimintaan. Johonkin kuulumisen tunne luo opiskelijoille hyvinvointia ja saa opiskeluajan tuntumaan osalta elämää irtonaisen välivaiheen sijasta. Elämän hallinnan tunne luo uskoa omaan tulevaisuuteen. Tämä motivoi opiskelimaan ja etsimään työtä.

Kyllä ne graduseminaarin aktiivisimmat näyttävät olevan niitä, jotka ovat olleet aktiivisia ainejärjestössäkin.

- OPETTAJA

Erityisen tärkeä merkitys, niin uusien opiskelijoiden rekrytoinnissa ainejärjestötoimintaan kuin järkevien juhlimistapojen välittämisessäkin, on tuutoreiden esimerkillä ja asenteella. Esimerkiksi viime vuosina ainejärjestöavustusten myöntämisessä Tamy on kannustanut päihteettömään toimintaan. Ainejärjestöjen monipuolinen toiminta mahdollistaa monenlaisten ihmisten tulemisen mukaan. Samalla se tarjoaa malleja esimerkiksi työpaikkojen virkistystoiminnan järjestämiseen.

Tampereen yliopiston ura- ja rekrytointipalvelut on tehnyt vuosittain selvityksiä valmistuneiden työelämään sijoittumisesta vuosi valmistumisen jälkeen. Kyselyissä on vuonna 2000 valmistuneista alkaen kysytty myös harrastuksien tai luottamistehtävien tuomien lisäpätevyyden ja kontaktien merkitystä sekä vahvan suhdeverkoston merkitystä nykyisen työpaikan saamiseen. Kyselyihin on vastannut noin 60 % valmistuneista. Tärkeimmäksi työpaikan saamiseen myönteisesti vaikuttavaksi tekijäksi on noussut oikea asenne ja motivaatio, mutta asteikolla 1–6 suhdeverkosto on saanut viime vuosina keskiarvon 3.0. Lisäpätevyys ja kontaktit ovat saaneet keskiarvon 2.5, ja useilla aloilla nämä on nähty merkitykseltään painavamiksi kuin esimerkiksi opinnäyte tai työharjoittelu.

4.3.2 Ainejärjestötoimijoiden kokemuksia

Vastausten perusteella ainejärjestöjen suurinta antia ovat ihmissuhteet. Ainejärjestötoiminnan kautta on tutustuttu opiskelukavereihin ja nykyisiin kollegoihin. Moni vastaaja iloitsee löytämistään elinikäisistä ystäväistä. Suhdeverkostojen syntymiselle ja luomiselle ainejärjestö tarjoaa mainion mahdollisuuden. Ainejärjestötoiminnan kautta on saanut vertaistukea niin opiskelussa kuin työelämässäkin.

Lähes kaikki vastaajat kokevat saaneensa ainejärjestöstä työelämässä tarvitsemiään taitoja. Erityisesti vastuutehtävien, hallituspestien ja tuutoroinnin koetaan olleen hyödyllistä ja opettavaista. Ainejärjestöissä on saanut oppia lisää

neuvottelutaitoa
johtamistaitoja
kokousrutiineja
asioiden organisointia
vastuunjakoa ja vastuunkantoa
taloudenhoitoa
järjestötoimintataitoja
kiireen ja stressin sietoa

Ainejärjestötoiminta on antanut uusia näkökulmia yhteiskunnan toimintaan, vaikuttamisen keinoihin ja oman alan tuntemukseen. Yliopisto-organisaatio on

osoittanut, miten hitaasti suuret asiat etenevät ja mikä merkitys on etukäteisvalmistelulla ja lobbaamisella. Ainejärjestössä on myös voinut opetella tuntemaan oman jaksamisen ja ympäristön muutoshalukkuuden rajoja.

Ainejärjestöissä on voinut toteuttaa omaehtoista toimintaa. Samoin on saanut huomata, että asioiden muuttuminen ei tapahdu itsestään, vaan muutoksien aikaansaamiseksi pitää tuoda kehittämiskohteet keskusteluun. Monia työelämässä tarpeellisia taitoja opitaan luento- ja lukusalien ulkopuolella.

Ainejärjestötoiminta on antanut uskoa siihen, että toimimalla yhdessä voi vaikuttaa asioihin. Se on antanut rohkeutta ja itseluottamusta mm. vastuun ottamisessa, mitä työelämässä olen tarvinnut koko ajan ja yhä enemmän.

Ainejärjestötoiminta on mukavaa harjoitusta työelämää varten. Oppii tekemään useita eri asioita samanaikaisesti, oppii työskentelemään hyvin erilaisten ihmisten kanssa, oppii delegoimaan ja oppii nauttimaan jopa stressistä.

Ainakin siitä on jäänyt minulle halu osallistua ja olla aktiivinen esimerkiksi työpaikalla, kun jotakin asiaa lähdetään kehittämään tai kun jostakin asiasta halutaan työntekijöiden mielipiteitä ja näkemyksiä. Toiminnasta sai myös paljon hyödyllistä kokemusta erilaisten tapahtumien järjestämisestä ja tiedottamisesta.

4.3.3 Työllistymisvaihe

Ura- ja rekrytointipalveluiden kokemusten perusteella jotkut työnantajat arvostavat erityisesti vapaaehtoistyökokemusta työnhakijoita arvioidessaan. Sitä voi kerätä ainejärjestöstä. Erityisesti taloudenhoitoon liittyvästä kokemuksesta voi olla hyötyä, eikä ainejärjestön taloudenhoidosta saatavan osaamisen tarvitse olla huippuluokkaa. Pesti kertoo ainakin kiinnostuksesta ja asenteesta. Samoin kokemuksesta hallinnon opiskelijaedustustajana voi olla hyötyä työllistymisvaiheessa: hallinnon työryhmissä opiskelijat ovat saaneet tutustua työryhmätyöskentelyyn, edunvalvontaan ja hieman juridiikkaankin.

Muutamit kyselyyn vastanneet kertovat hyötyneensä suoraan ainejärjestö- ja laitosneuvostokokemuksesta työpaikan saannissa. Osalle se on tarjonnut yliopistomaailman tuntemusta. Muutama on saanut työpaikkoja ainejärjestökaverin myötävaikutuksella. Ainejärjestötyössä yritysmaailmaan luotujen suhteiden kautta on yksi vastaaja saanut useita työtarjouksia. Yksi vastaajista kokee saaneensa opiskeluajan järjestötyöstä sellaisen järjestöelämän tehokoulutuksen, että on sen jälkeen hankkinut elantonsa järjestöjen palveluksessa.

Eräs kyselyyn vastannut kuvailee järjestökokemusten hyödyllisyyttä oman osaamisen tunnistamisen kannalta seuraavasti:

Kun on jotain tuntumaa käytännön realiteeteista, tietoa osaa suhteuttaa ihan eri tavalla. Tunnen myös itseni huomattavasti paremmin, tiedän paremmin mitä annettavaa minulla on työmarkkinoille, mitä mahdollisuuksia minulla on ja missä on vielä kehitettävää (itsessä ja esim. yliopistojärjestelmässä).

On mahdollista, että ainejärjestötoiminta vie mukanaan kokonaan tai toimija ajautuu muuhun järjestötoimintaan, ja sen vuoksi opinnot venyvät huomattavasti. Tällaisessa tilanteessa työnantajalle joutuu perustelemaan opintojen viivästymistä ja kertomaan, mitä muuta osaamista opintojen lisäksi on vuosien varrella kerännyt.

” ” **Opiskelijoiden yhteisöllisyydestä huolehtiminen, vapaa-ajan toiminta — muuten opiskelu muuttuisi kovin yksinäiseksi.**
- AINEJÄRJESTÖAKTIIVI

4.4 Miksi mukaan?

Kyselyyn vastanneita on motivoinut ainejärjestötoimintaan muun muassa polttava tarve saada muutettua oman alan opiskelumahdollisuuksia ja opiskelijoiden asemaa sekä halu kehittää työssä tarvittavien taitojen opetusta parempaan suuntaan. Toisilla taustalla on ollut yleisempi vaikuttamisen halu, ja ainejärjestö on tarjonnut foorumin, jossa voi puhua yhteisistä asioista.

Mukaan ainejärjestötoimintaan on osan vastaajista tuonut yhteisöllisyyden ja vuorovaikutuksen kaipuu vieraalla paikkakunnalla. Osan ovat tuoneet mukaan ystävät ja oma sosiaalinen luonne tai halu tutustua uusiin ihmisiin ja luoda kontakteja. Joillakin laitoksilla ainejärjestö on koettu tärkeäksi sosiaalisesti foorumiksi, johon on innolla haluttu mukaan ja jonka toiminta on koettu palkitsevaksi. Joillekin on ollut itsestään selvää osallistua yhteisten asioiden hoitamiseen ja esimerkiksi ryhtyä tuutoriksi auttamaan uusia opiskelijoita. Toiset ovat halunneet olla aktiivisia ja tehdä jotain uutta.

Osalle järjestötoiminta on ollut tuttua entuudestaan. Kynnys lähteä mukaan on ollut matalampi, kun on kokenut jo osaavansa tehdä jotain. Osa on etsinyt mielekkäitä tapoja viettää vapaa-aikaa ja löytänyt niitä ainejärjestöstä. Rentoutuminen, juhliminen ja opiskelijaelämän viettäminen ovat myös olleet syitä osallistua toimintaan.

Vastauksista löytyy halua auttaa muita opiskelijoita ja tehdä yhdessä jotain kaikkien opiskelijoiden hyväksi:

Tuutoriksi lähdin, kun halusin auttaa uusia opiskelijoita pääsemään sisään yhteisöön. Kehrä-projektia aloin hoitaa, kun se oli minulle helppoa ja tekijöitä tarvittiin. Muihin tehtäviin lähdin mielenkiinnosta yliopistojärjestelmää kohtaan. Koin sen helppona, joskin toisinaan myös vaativana, opettavaisena ja antoisana, joskus turhauttavana ja pelottavan ja jännittävän sekoituksena.

Luultavasti aluksi tietty yhteisöllisyyden hakeminen ja kiinnostus tehdä yhdessä jotakin kaikkien opiskelijoiden hyväksi. Tärkeää ruohonjuuritason toimintaa, osallistumista ja vaikuttamista opiskelijoita lähellä oleviin asioihin.

Syy lähteä mukaan ainejärjestötoimintaan voi olla halu ottaa kaikki irti opinnoista yliopistossa ja saada hyviä kontakteja yliopiston sisällä, opiskelijoiden keskuudessa ja työmarkkinoiden puolella. Ainejärjestötoimintaan osallistuneet ovat myös halunneet edistää opiskelijoiden siirtymistä työelämään. Ainejärjestötoiminnan kautta on esimerkiksi voinut toimia opiskelijoiden edunvalvojana yliopiston lisäksi ammattiliiton suuntaan.

Kunnianhimo, halu saada vastuutehtävä ja hoitaa se hyvin, voi olla yksi ainejärjestötoimintaan mukaan tuleminen syy. Toimintaan osallistumalla saa myös tuntea olevansa tarpeellinen ja tärkeä, tuntea saavansa osallistua ja vaikuttaa. Tämä voi olla mukava ja voimauttava kokemus.

4.5 Mitä siitä saa?

Sähköpostikyselyssä yhtenä kysymyksenä oli, miksi opiskelijoiden kannattaisi toimia ainejärjestössä. Aiemmissa luvuissa on kerrottu, mitä merkityksiä ainejärjestötoimijat ovat saaneet itselleen. Alla muutaman vastaajan kiteytys ainejärjestötoiminnan hyödyistä opiskelijoille:

Ainejärjestö on oivallinen väylä sujahtaa sisään opiskeluyhteisöön ja tutustua uusiin ihmisiin sekä vaikuttaa omiin olosuhteisiinsa opiskeluympäristössä.

Ainejärjestössä saa vahvistusta mahdolliselle ammatti-identiteetille, samanhenkiset sosiaaliset ympyrät ja työelämässä hyödyllisen verkostonpoikasen.

Yhteisessä toiminnassa huomaa, että jokainen osaa jotain, mutta kukaan ei osaa kaikkea. Siinä oppii yhdistämään voimansa ja osaamisensa muiden kanssa ja huomaa, että vaikuttamismahdollisuudet lisääntyvät. Siinä saa vertaistukea, eikä jää yksin puurtamaan. Sieltä

löytyy aina samanhenkisiä ihmisiä ja oppii ymmärtämään ja hyväksymään myös niitä, jotka ajattelevat aivan eri tavalla. Ainejärjestötoiminta on maailmankatsomusta avartava ja itseluottamusta kohottava kokemus.

Toiminnassa voi koetella omia kykyjään, päästä perille yhteisistä asioista, saada vaikutusmahdollisuuksia ja kontakteja tulevaisuuteenkin.

Jotta he oppisivat ihmisistä, sosiaalisista suhteista, intressien mukaisesta toiminnasta, vaikuttamisesta, vastuun ottamisen monista puolista ja asioiden hoitamisesta. He tulevat kohtaamaan vaikeuksia, joista on luovittava eteenpäin ja onnistuessaan he tietävät paljon enemmän ja luottavat itseensä enemmän seuraavassa tilanteessa. He myös oppivat ja kasvavat, kun törmäävät turhauttaviin epäonnistumisiin ja tietävät, että kaikki ei toimikaan niin kuin haluaisi tai kuten kirjoista voisi kuvitella. Kaiken kaikkiaan siksi, että ainejärjestö- tai järjestötoiminnassa oppii sellaista, mitä voi vain kokemuksella saavuttaa: ihmisistä, kanssakäymisestä, asioiden ajamisesta, järjestelmistä, itsestä... Samalla järjestötoiminta tuo uuden ulottuvuuden omaan elämään ja tuo esiin ihan uusia mahdollisuuksia myös tulevaisuutta ajatellen, esimerkiksi verkostoitumisen kautta. Samalla voi antaa jotain muille, oman panoksen konkretiaa tuottaviin päätöksiin tai apua muille ihmisille. Järjestöissä on parhaimmillaan antoisia ja elämänmittaisia ystävyyssuhteita tarjoava yhteisö, jonka arvoa on tietysti vaikea kuvailla, sillä se antaa niin monella tapaa, paljon ja pitkään. En väitä, etteikö samoja asioita voisi saada muualtakin, mutta järjestötoiminta on yksi mahdollisuus.

Tärkein syy minusta on ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen. Ne ovat todella tärkeitä taitoja, edelleen. Ainejärjestössä oppii tekemään erilaisia asioita erilaisten ihmisten kanssa. Toinen syy on oman suhdeverkoston rakentaminen. Vaikka vastavalmistuneet aloittavat verraten alhaalta organisaatiossa, korkeintaan asiantuntijatehtävissä, saattaa vanhoista opiskelukavereista ja ainejärjestötuttavista viiden, kymmenen vuoden päästä kehkeytyä melkoisia päättäjiä. Ja miten tässä maailmassa asiat toimivat? Suhteilla. Uuden oppiminen ja kokeminen. Lisäksi ainejärjestössä saa tehdä jotain sellaista mitä muuten ei tulisi tehtyä. Voi järkätä seminaareja laitoksen kanssa, voi käydä excursioilla ulkomailla tai järjestää vaikka talviolympialaiset. Ja tätä kautta saa hyviä tarinoita, joilla voi tylsistyttää työkaverinsa opiskelujan jälkeen.

5. LOPUKSI

Yliopiston intresseissä on kiinnittää huomiota siihen, minkälaiseksi yhteisön jäseneksi opiskelija laitoksella otetaan. Opetuksen ja tutkimuksen yhteyden tiivistämisessä oma roolinsa on ainejärjestöillä. Nämä ovat keskeisiä toimijoita oppiaineen opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan välissä.

Tampereen yliopiston strategiassa lukee:

Yliopistossa varttunut tutkijakin on oppija, ja ensimmäisen vuoden opiskelija tutkijan uteliaisuuden omaksunut yliopistoyhteisön jäsen. Keskinäistä arvostusta ja tukea antamalla motivoidaan yliopistolaisia korkeatasoiseen tutkimukseen ja oppimiseen ja niitä tukevaan työhön.

Yliopiston strategiassa sanotaan myös: ”Yliopistossa toimitaan vastuullisesti, yhteisöllisesti, eettisesti ja ihmisten yhdenvertaisuutta kunnioittaen sekä tasa-arvoa aktiivisesti edistäen”. Kaikessa tässä ainejärjestöillä on keskeinen rooli. Laitoksen ja ainejärjestön yhdessä luoma toimiva opiskeluympäristö edistää demokraattisuutta monessa mielessä. Tämä demokratian vastuu on toki ymmärrettävä sekä laitoksen että ainejärjestön toiminnassa.

Ainejärjestötoimija hyötyy itse tekemästään työstä monella tasolla. Nämä työelämä- ja kansalaistaidot nousevat esille myös yliopiston strategiassa:

Yliopistossa omaksutaan työelämässä ja kansalaisena tarvittavia tietoja ja taitoja ja luodaan arvoja ja asenteita. Opintojen kuluessa yliopisto-opiskelijasta tulee itsenäinen oppija, joka pystyy oppimaan ilman opetusta. Opiskelijat kokevat itsensä alusta asti yliopisto-opiskelijoiksi, opettajien yhteistyökumppaneiksi ja yliopistoyhteisön täysivaltaisiksi jäseniksi. Yhteisöllisyys motivoi vastuulliseen opiskeluun.

Yliopiston strategian tavoitteiden pohjalta on helppo ehdottaa entistä laadukkaampaa ja monipuolisempaa toimintaa ainejärjestön ja laitosten välille. Tämän raportin taustatutkimuksia tehtäessä on tullut selväksi, että ainejärjestön ja laitoksen välinen yhteistyö on Tampereen yliopistossa tärkeää. Se parantaa järjestön jäsenten opiskeluedellytyksiä, ja laitoksille yhteistyö ainejärjestön kanssa tarjoaa oivan kumppanin vastuullisten tehtävien toteuttamiseksi.

Aivan keskeinen rooli ainejärjestöillä on tuutoroinnissa. Ainejärjestöjen organisoima tuutorointi on välttämätöntä opiskeluympäristöön integroitumisen kannalta. Onnistunut tuutorointi rekrytoi opiskelijoita ainejärjestötoimintaan ja toimii siltana laitosten järjestämään HOPS-ohjaukseen.

Tässä julkaisussa on tuotu esille ideoita ainejärjestötoiminnan kehittämisen tueksi. Samalla on korostettu laitosten ja ainejärjestön välisen yhteistyön merkittävyyttä. Selvitystyötä tehtäessä on aika ajoin noussut keskusteluun huoli ai-

nejärjestötoiminnan hiipumisesta ja opintoaikarajauksen vaikutuksesta ainejärjestötyön houkuttelevuuteen. Näihin ongelmiin on mahdollista löytää toimivia ratkaisuja ainejärjestötyön tiiviimmällä integroinnilla osaksi opetussuunnitelmia ja muuta laitoksen toimintaa.

Selvitys viittaa siihen, että ainejärjestötyö ei juurikaan hidasta opiskelua. On saatu jopa viitteitä, että aktiivisuus ainejärjestössä näkyy yhtäaikaisena opiskeluaktiivisuutena. Ainejärjestötoimijat ovat keskeisessä roolissa myös monissa kampuksen ulkopuolisissa järjestöissä, jolloin ainejärjestötoimijat voidaan nähdä tärkeänä yhteiskunnallisena voimavarana. Nämä ovat jatkotutkimusten kannalta hyvin mielenkiintoisia aiheita.

Vihaan kaikkea, mikä pyrkii vain lisäämään tietoa ni ilman, että se lisää toiminnan haluani. (Johann Wolfgang von Goethe)

” ” Edunvalvonta laitoksella — kuka muu sitä tekisi? Ei toisen aineen opiskelija voisi meidän etuja ajaa.”
- OPISKELIJA

LIITE: sähköpostikysely alumneille

Hyvä alumni,

oletko toiminut opiskeluaikanasi ainejärjestössä? Ennättäisitkö auttaa ainejärjestötoiminnan merkitystä arvioivassa selvitysprojektissa?

Toivoisimme, että vastaiset sähköpostitse tai puhelimitse alla oleviin kysymyksiin 19.3. mennessä (sähköposti riitta.savikko@uta.fi, puhelin 040-8343997). Selvityksen taustalla on Tampereen yliopisto. Tarkoituksena on etsiä hyviä käytänteitä ja löytää uusia näkökulmia ainejärjestöjen ja laitosten väliseen yhteistyöhön. Selvitystyö sai alkunsa Korkeakoulujen arviointineuvoston projektista ”Korkeakouluopiskelija yhteiskunnallisena toimijana” (ks. <http://www.kka.fi/projektit.lasso?id=989>), jossa Tampereen yliopisto on ollut mukana.

Kysely on kohdistettu pienelle ryhmälle, joten vastauksesi on selvityksen onnistumisen kannalta tärkeä.

Ystävällisin terveisin
Ville Kivimäki ja Riitta Savikko
Tampereen yliopisto

Riitta Savikko
riitta.savikko@uta.fi, 040-8343997

Ville Kivimäki
ville.a.kivimaki@uta.fi, 044-3553431

Vastaa suoraan kysymysten jälkeen, vastaustilaa ei ole rajattu.

Ainejärjestöselvityksen kysymykset:

1. Taustatiedot

- Milloin toimit ainejärjestössä (vuodet)?
- Mitä alaa opiskelit?
- Mitä työtä teet nyt?

2. Järjestökokemus

- Oliko sinulla järjestökokemusta ennen ainejärjestötoimintaa? jos, niin millaista?
- Oletko ollut mukana järjestötoiminnassa ainejärjestöajan jälkeen? Millaisissa järjestöissä? Millaisissa tehtävissä?
- Miten ainejärjestötoiminta vaikutti opintoihisi?

3. Mikä sai sinut lähtemään ainejärjestötoimintaan? Millaisena tehtävänä koit toimimisen ainejärjestössä?

4. Minkälaista hyötyä ainejärjestökokemuksesta on sinulle ollut?

5. Miksi opiskelijoiden kannattaisi toimia ainejärjestössä?

Tampereen yliopisto
Opetuksen ja tutkimuksen kehittämissyksikkö
OTUKE

ISBN 978-951-44-7114-8

taitto Marika Vanhatalo

Cityoffset Oy
Tampere 2007